

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK, VIII. 152.

MEIERIBRUKET I NORGE

i 1929.

(L'industrie laitière de la Norvège en 1929.)

Utgitt av

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ.

OSLO.

I KOMMISJON HOS H. ASCHHOUG & CO.

1931.

Pris: Kr. 1.25.

Norges Offisielle Statistikk, rekke VIII. (Statistique Officielle de la Norvège, série VIII.)

Rekke VIII.

Trykt 1929:

- Nr. 83. Meieribruket i Norge i 1927. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1927.*)
— 84. Sinnssykeasylenes virksomhet 1927. (*Hospices d'aliénés.*)
— 85. Det civile veterinærvesen 1927. (*Service vétérinaire civil.*)
— 86. Forsikringsselskaper 1927. (*Sociétés d'assurances.*)
— 87. Lønninger 1928. (*Gages et salaires.*)
— 88. Den Norske Statskasses Finanser 1913/14—1929/30. (*Finances de l'État.*)
— 89. Norges telegrafvesen 1927/28. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 90. Skolevesenets tilstand 1926—27. (*Instruction publique.*)
— 91. Sjømannsforsikringen 1926. Fiskeriforsikringen 1926. (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 92. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1928—29. (*Salaires des ouvriers agricoles 1928—29.*)
— 93. Kommunevalgene 1928. (*Élections en 1928 pour les conseils communaux et municipaux.*)
— 94. Norges jernbaner 1927—28. (*Chemins de fer norvégiens.*)
— 95. Norges postvesen 1928. (*Statistique postale.*)
— 96. Fengselsstyrets årbok 1925. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1925.*)
— 97. Industrierbeiderforsikringen. Ulykkesforsikringen 1926. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 98. Husdyrbruket — Produksjon. Representativ undersøkelse for året ²⁰/₁₀₀ 1927—²⁰/₁₀₀ 1928. (*Élevage du bétail; production. Recherche représentative.*)
— 99. Meglingsinstitusjonens virksomhet 1927 og 1928. Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1928. (*Entremise publique 1927 et 1928. Conventions collectives et conflits du travail en 1928.*)
— 100. Norges kommunale finanser 1926—1927. (*Finances des communes.*)
— 101. Kriminalstatistikk 1925 og 1926. (*Statistique de la criminalité pour les années 1925 et 1926.*)
— 102. Norges fiskerier 1927. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 103. Husholdningsregnskap 1927—1928. (*Budgets de familles 1927—1928.*)
— 104. Norges handel 1928. (*Commerce.*)
— 105. Norges bergverksdrift 1928. (*Mines et usines.*)
— 106. Private aktiebanker 1928. (*Banques privées par actions.*)
— 107. Sykeforsikringen 1928. (*Assurance-maladie.*)
— 108. Norges skibsfart 1928. (*Navigation.*)
— 109. Norges sparebanker 1928. (*Caisses d'épargne.*)

Trykt 1930:

- Nr. 110. Norges industri 1927. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
— 111. Det civile veterinærvesen 1928. (*Service vétérinaire civil.*)
— 112. Rekruttering 1922—26. (*Recrutement.*)
— 113. Fatligvesenet 1926 og 1927. (*Assistance publique.*)
— 114. Den Norske Statskasses finanser 1913/14—1930/31. (*Finances de l'État.*)
— 115. Sinnssykeasylenes virksomhet 1928. (*Hospices d'aliénés.*)
— 116. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1927. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 117. Meieribruket i Norge i 1928. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1928.*)
— 118. Lønninger 1929. (*Gages et salaires.*)
— 119. Forsikringsselskaper 1928. (*Sociétés d'assurances.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. VIII. 152.

MEIERIBRUKET I NORGE

i 1929.

(L'industrie laitière de la Norvège en 1929.)

Utgitt av

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ.

OSLO.

I KOMMISJON HOS H. ASCHHOUG & CO.

1931.

Tidligere utkommet:

Meieribruket i Norge i 1925, Norges Off. Statistikk, VIII, 31.

—»— 1926, —»— , » 58.

—»— 1927, —»— , » 83.

—»— 1928, —»— , » 117.

For tidligere år se Byråets femårlige publikasjoner:

Jordbruk og fedrift 1876—1885, 1886—1890, 1891—1895, 1896—1900, 1901—1905, 1906—1910, 1911—1915 og 1916—1920, samt Statistikk angaaende det norske Jordbruk 1871—1875.

Innhold.

	Side
Oversikt.	
I. Det statistiske materiale	1
II. Meieribrukets omfang, almindelige driftsbetingelser og driftsresultater	1
1. Meierienes antall, beliggenhet, driftsform og driftstid	1
2. Innveiet melkemengde samt tilbakelevering av skummetmelk og myse m. v.	2
3. Melkens fettinnhold, avregningsformer og meierienes fordeling i størrelsesgrupper	3
4. Produksjon av smør, ost og mysost	4
5. Salg av melk m. v.	6
6. Meierienes fordeling etter produksjonsretning	7
7. Meieridriftens økonomiske resultater.	8
III. De enkelte meieritypers driftsforhold.	10
1. Melkesalgsmeierier	10
2. Melkemottagelsesstasjoner	11
3. Smørmeierier	12
4. Setermeierier.	14
5. Fetostysterier	14
6. Mysostkokerier	15
7. Kombinerte smør- og ostmeierier	17
8. Gammelostysterier	18
9. Kondenseringsfabrikker	20
10. Sammendrag	20
Tabeller.	
1. Antall meierier, deres beliggenhet, driftsform og driftstid	22
2. Meieriene fordelt etter produksjonsretning	22
3. Melkens fettinnhold, avregningsformer og meierienes fordeling på størrelsesgrupper	23
4. Innveiet melkemengde samt tilbakelevering av skummetmelk og myse m. v.	24
5. Produksjon av smør, ost og mysost	24
6. Salg av melk.	26

Table des matières.

	Pages
Aperçu.	
I. Matériaux statistiques	1
II. Volume, conditions et résultats d'exploitation de l'industrie laitière	1
1. Nombre et situation des laiteries; formes de propriété et d'exploitation et campagne	1
2. Quantité du lait traité et renvois du lait écrémé et petit-lait aigre, etc.	2
3. Contenu de graisse du lait, modes du paiement et répartition des laiteries par groupes de grandeur	3
4. Production de beurre, fromage et fromage du petit-lait aigre	4
5. Vente du lait, etc.	6
6. Répartition des laiteries par direction de production	7
7. Résultats économiques de l'industrie laitière	8
III. Conditions d'exploitation des différents types de laiterie.	10
1. Laiteries de vente de lait	10
2. Stations de réception du lait	11
3. Laiteries de beurre	12
4. Laiteries de montagnes	14
5. Fabriques de fromage gras	14
6. Fabriques du fromage fait avec petit-lait aigre	15
7. Laiteries de beurre et de fromage combinées.	17
8. Fabriques du fromage fait.	18
9. Fabriques du lait condensé	20
10. Résumé	20
Tableaux.	
1. Nombre, situation, formes de propriété et campagne	22
2. Répartition des laiteries par direction de production	22
3. Contenu de graisse du lait, modes du paiement et répartition des laiteries par groupes de grandeur	23
4. Quantité du lait traité et renvois du lait écrémé et petit-lait aigre	24
5. Production de beurre, fromage et fromage du petit-lait aigre	24
6. Vente du lait	26

Oversikt.

I. Det statistiske materiale.

Som tilfellet har vært for de tidligere år har man også for 1929 gjennom utsendte skjemaer innhentet detaljerte oppgaver fra hvert av rikets meierier m. v.

Skjemaene både for meieriene og ysteriene og det enklere skjema for melkemottagelsesstasjonene blev brukt uforandret som i 1928.

Meierikonsulentene har også i 1929 til dels hjulpet til med innhentelsen av oppgavene og revisjonen av dem før de blev sendt til Byrået. Herigjennem er disse oppgaver blitt fullstendigere og bedre enn de ellers vilde være. Fra de større bymeierier har man ved siden herav innhentet enkelte spesielle oppgaver. En nøiere redegjørelse for det statistiske materiales beskaffenhet samt opplysninger om eldre norsk meieristatistikk finnes i utgaven for 1925, hvortil henvises.

Foruten utarbeidelse av almindelige oversikter over driftsforhold og driftsresultater m. v. har man også bearbeidet materialet efter de enkelte rene driftstyper. Denne mere detaljerte bearbeidelse vil man søke å gjøre utførligere efter hvert som materialet og forholdene for øvrig kan gjøre dette mulig.

II. Meieribrukets omfang, almindelige driftsbetingelser og driftsresultater.

1. Meierienes antall, beliggenhet, driftsform og driftstid (tabell 1).

For 1929 har man oppgaver fra i alt 650 meierier. Foruten produksjons- og melkesalgsmeyerier omfatter denne oppgave også melkemottagelsesstasjoner og kondenseringsfabrikker.

Meierienes fordeling fylkesvis fremgår av tabell 1.

Meierienes antall i de senere år og deres fordeling mellem bygder og byer fremgår av følgende sammenstilling:

År.	Samlet antall	Herav	
	meierier.	i bygder.	i byer.
1900	845	784	61
1910	742	677	65
1915	698	620	78
1920	552	486	66
1925	602	540	62
1926	619	550	69
1927	614	542	72
1928	645	570	75
1929	650	575	75

Den sterke nedgang i antall meierier fra 1900 til 1920 skyldes for en stor del centralisering av meieridriften, men ikke bare det. Mange meierier blev også ned-

lagt på grunn av de uregelmessige driftsforhold som gjorde sig gjeldende i årene 1915—1920.

Sammenlignet med opgaven for 1928 fremgår det at driften har vært innstillet ved 21 meierier som man hadde opgave for i det år. 26 nye meierier har begynt driften i 1929. Derav 12 i Sogn og Fjordane fylke. Antallet av meierier er således øket med 5 fra 1928 til 1929.

De fleste meierier drives av eieren. I 1929 er av de 650 meierier opgitt som bortforpaktet 43 stykker.

Om driftstidens lengde kan opplyses at 550 meierier eller 84.6 pct. var i drift hele året; 22 var i drift fra 9—11 måneder, 32 var i drift 6—8 måneder, og 46 hadde en kortere driftstid. De to mellomste grupper, 6—11 måneder, omfatter hovedsakelig meierier som har driftsstans om sommeren på grunn av seterdriften. Gruppen med den korteste driftstid omfatter vesentlig setermeierier, som bare er i drift om sommeren.

2. *Innveiet melkemengde samt tilbakelevering av skummetmelk og myse m. v.*
(tabell 4).

Ved siden av de fylkesvise oppgaver over melk innveiet fra egne leverandører er der også tatt inn oppgaver over melk mottatt fra andre meierier. Foruten oppgaver over tilbakesendelse av skummetmelk og myse er der i tabellen også oppgave over skummetmelk og myse som er foret op ved meieriene, samt ikke utnyttet myse. Når melkemengden har vært angitt i liter, er der foretatt omregning til kg. etter en spesifikk vekt av 1.032.

Den innveiede melkemengde var i 1929 i alt 403 993 281 kg. kumelk, 4 873 070 kg. geitmelk og 33 471 kg. fløte, tilsammen 4 08 899 822 kg. I 1928 blev der i alt innveiet 393 457 178 kg. Stigningen fra 1928 til 1929 er således 15 442 644 kg., svarende til 3.92 pct.

Blandt fylkene har Akershus og Oslo innveiet mest kumelk, i alt 52.3 mill. kg. Derefter har Østfold 47.5, Rogaland 46.0 og Opland 40.5 mill. kg. Minst har Aust-Agder med 5.9 og Troms og Finnmark med 6.4 mill. kg.

Geitmelk er ikke innveiet i Østfold, Akershus, Vestfold, Telemark og Aust-Agder. Opland fylke står her i en særstilling med 2 407 157 kg. geitmelk, hvilket er ca. 49.5 pct. av all innveiet geitmelk. Derefter har Sogn og Fjordane 709 283 kg., Troms og Finnmark 428 699 kg. og Hordaland og Bergen 411 407 kg.

En del av den direkte innveiede melkemengde blir levert videre til andre meierier. I 1929 omfatter denne engrosomsetning 78.4 mill. kg. helmelk, 3.4 mill. kg. skummetmelk og 2.4 mill. kg. fløte, i alt 84.2 mill. kg. Den største del av dette kvantum faller på meieriene i Oslo, Bergen og Trondheim. Således er der på Akershus og Oslo opført 58.0 mill. kg., på Hordaland og Bergen 10.1 mill. kg. og på Sør-Trøndelag 8.4 mill. kg.

Tilbakeleveringen av skummetmelk og myse viser sterk økning fra 1928 for skummetmelk. Noget mindre økning for myse. Av skummetmelk er der i 1929 tilbakelevert 41.6 mill. kg. og av myse 16.3 mill. kg. mot 36.9

og 15.3 mill. kg. i 1928. Følgende fylker har tilbakelevert mest av henholdsvis skummetmelk og myse: Østfold 4.4 og 2.1 mill. kg., Akershus 5.7 og 0.7 mill. kg., Hedmark 4.9 og 3.1 mill. kg., Rogaland 5.8 og 2.0 mill. kg. og Sogn og Fjordane 5.0 og 0.8 mill. kg.

Ved meieriene er der foret op 743 453 kg. skummetmelk og 3 395 218 kg. myse mot 410 699 kg. skummetmelk og 2 615 583 kg. myse i 1928. Der er således sterk stigning både for skummetmelk og for myse. Ikke utnyttet myse utgjør 3 125 606 kg. i 1929 mot 2 209 705 kg. i 1928.

3. Melkens fettinnhold, avregningsformer og meieriernes fordeling i størrelsesgrupper (tabell 3).

Melkens verdi er for en vesentlig del avhengig av fettinnholdet. Det skulde derfor være naturlig at fettbestemmelse blev utført for all melk, og at avregning foregikk på dette grunnlag. I de senere år er der da også foregått en sterk utvikling i denne retning. Flere og flere meierier har gått over til regelmessig fettbestemmelse med avregning på dette grunnlag. Annen kvalitetsbetaling efter reduktaseprøve har også vunnet mere og mere frem.

Fettprocenten er for riket i gjennemsnitt 3.63 i 1929. Den veksler fra 3.47 i Nordland til 3.79 i Vest-Agder. Av de enkelte meierier hadde 5 en gjennomsnittlig fettprocent under 3.25, 88 mellom 3.26 og 3.50, 294 mellom 3.51 og 3.75 og 84 over 3.76 pet. fett i melken.

Avregning efter fettinnhold har i 1929 vært anvendt ved 458 meierier mot 429 i 1928. Ved 163 meierier er melken betalt efter fast pris pr. kg. Reduktaseprøve har vært brukt ved 128 meierier i 1929 mot 123 i 1928. Avregning efter denne er dog ikke alltid gjennomført.

Meieriernes størrelse blir riktigst bedømt efter den behandlede melkemengde, men for å få sammenligning med tidligere opgaver har man basert fordelingen på grunnlag av innveiet melk. Derved vil nogen få av de store meierier komme med blandt de mindre meierier. Forskjellen mellom disse to fordelingsgrunnlag vil for øvrig være liten. I følgende oversikt har man tatt med de foreliggende rikstall fra 1900 og utover.

Ar.	Antall meierier med innveiet kg. melk pr. år.					
	Under 100 000.	100 000—200 000.	200 000—500 000.	500 000—1 000 000.	1 000 000—2 000 000.	Over 2 000 000.
1900	310	247	207	47	7	7
1910	225	196	203	65	28	15
1915	178	173	198	85	32	21
1920	116	106	187	86	34	23
1925	105	114	185	123	40	35
1926	112	126	185	118	42	36
1927	106	111	197	116	48	36
1928	125	111	198	128	42	41
1929	137	108	188	121	52	44

Det fremgår av opgavene at der fremdeles er en tydelig tendens til å bli flere store meierier, mens der er nedgang i antallet i de lavere størrelsesgrupper. Antallet av meierier med under 100 000 kg. innveiet melk viser dog stigning vesentlig på grunn av opprettelse av setermeierier, som samtlige kommer i denne gruppe.

4. Produksjon av smør, ost og mysost (tabell 5).

Opgavene over produksjonen viser at der ikke er skjedd nogen omlegning av denne fra 1928 til 1929. Der er en stigning av ca. 470 000 kg. for smørproduksjonen. For schweizerost er der også en forholdsvis stor økning på ca. 60 000 kg., mens den øvrige helfete ost viser omtrent like sterk nedgang. Halvfet goudaost har stigning, mens halvfet nøkkelost viser nedgang. Av magerostene viser mager nøkkelost nedgang på ca. 127 000 kg., men en opgang for pultost på ca. 138 000 kg. Gammelost har derimot uforandret produksjonsmengde. Andre ostsorter har nedgang i produksjon fra 1928 til 1929, således at produksjonen i 1929 endog var mindre enn i 1927. Kasein har en økning i produksjonen fra 1 076 000 kg. i 1928 til 1 420 000 kg. i 1929. Denne stigning må delvis ses i sammenheng med produksjonsøkningen for geitmysosten. Der er sterk stigning både for ekte og blandet geitmysost. For begge disse er produksjonen steget fra 2 662 000 kg. i 1928 til 3 026 000 kg. i 1929. Både av helfet og halvfet fløtemysost er der litt større produksjon i 1929 enn i 1928. Mager mysost viser derimot en betydelig nedgang fra 1928 til 1929.

Produksjonens størrelse de fem siste år og endringene i denne vil ellers fremgå av følgende sammenstilling:

	Produksjon i tonn:				
	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
Smør	2 668	3 355	3 246	3 299	3 768
Helfet ost	3 436	3 018	3 077	3 194	3 137
Halvfet ost	1 497	1 178	1 583	1 781	1 719
Kvartfet ost	898	725	746	779	715
Magerost	1 746	2 169	1 937	1 941	1 951
Andre ostsorter	164	97	77	117	74
Kasein	679	822	1 393	1 076	1 420
Geitmysost	1 989	2 021	2 693	2 662	3 026
Fløtemysost	514	505	716	675	692
Mager mysost og prim	3 867	2 895	2 919	2 946	2 575

For årene 1926 til 1929 har der ikke vært nogen omlegning av produksjonen. Ser man på prisene for de enkelte produkter, viser det sig at der har vært liten innbyrdes forskyvning. Det er da ganske naturlig at driften fortsetter uforandret.

Følgende sammenstilling viser hvorledes melkemengden og produksjonen ved våre meierier har øket siden 1875:

A r.	Innveiet melk tonn.	Produsert i alt tonn.				
		Smør.	Magerost.	Fetost.	Geit- og fløtemysost.	Mager mysost og prim.
1875	16 739	298	370	158	-	-
1890	77 278	1 440	1 569	515	-	-
1900	184 024	3 580	1 341	1 256	-	1 716
1910	277 765	3 707	3 044	1 772	-	2 981
1915	304 807	3 070	1 818	2 541	-	2 640
1920	281 434	1 157	2 427	4 465	-	4 201
1925	351 869	2 668	3 488	4 933	2 502	3 867
1926	368 323	3 355	3 813	4 195	2 526	2 895
1927	380 765	3 246	4 153	4 660	3 409	2 919
1928	393 457	3 299	3 913	4 975	3 337	2 946
1929	408 900	3 768	4 160	4 856	3 718	2 575

I oppgavene fra 1875 og 1900 har man ikke oppgaver over produksjonen av mager mysost og prim. For de eldre oppgaver er det dessuten sannsynlig at en vesentlig del av produksjonen av geit- og fløtemysost er regnet som fetost. Produksjonen herav gjør sig dog ikke særlig sterkt gjeldende før 1910. For oppgavene over produksjonen av magerost merker man sig at disse ikke helt ut følger oppgavene over produsert smør. Dette er mest merkbart i de senere år og skyldes delvis vekslingene i tilbakesendelsen av skummetmelk. Delvis ligger også årsaken i at kasein er regnet sammen med magerosten, og da produksjonen av kasein for en meget vesentlig del står i forbindelse med produksjonen av geitmysost, blir det forståelig at bevegelsene i produksjonen av smør og magerost blir forskjellige.

Den relative fordeling av melkens anvendelse utenom kondensering fremgår av følgende oversikt:

Melkens anvendelse utenom kondensering procentvis fordelt.

	I alt helmelk.	Herav anvendt til:		
		Smør-produksjon.	Fetostyting.	Direkte salg.
1875	100.0	66.2	8.8	25.0
1890	100.0	63.6	6.4	30.0
1900	100.0	53.9	7.5	38.6
1910	100.0	38.7	7.1	54.2
1915	100.0	28.4	9.7	61.9
1920	100.0	12.2	18.0	69.8
1925	100.0	23.4	25.5	51.1
1926	100.0	27.8	22.8	49.4
1927	100.0	25.2	24.2	50.6
1928	100.0	24.7	24.9	50.4
1929	100.0	26.5	24.6	48.9

Ved siden av denne produksjon er til ysting også nyttet en vesentlig del av skummetmelken, og en stor del av mysen er innkokt til mysost.

5. Salg av melk m. v. (tabell 6).

Opgavene over salg av melk er fordelt etter de fylker hvor melken er produsert. Fordelingen viser således ikke forbruket av melk til direkte konsum i vedkommende fylke. Årsaken hertil ligger i det forhold at der i oppgavene over melkesalg ikke er skilt mellom detalj- og engrossalg. Det vesentligste engrossalg foregår fra mottagelsesstasjonene. Ofte foregår dette engrossalg til et meieri i et annet fylke. Men ved siden herav har mottagelsesstasjonene dessuten også noget detaljsalg. For de senere år har man fått særskilt oppgave over engros- og detaljsalg fra mottagelsesstasjonene. Ved hjelp herav og ved andre særskilt innhentede opplysninger har man i følgende oppgave forsøkt fylkesvis å bestemme meierienes salg av melk til direkte konsum. Man er klar over at disse oppgaver vil bli litt for store, fordi der vil foregå noget engrossalg av melk som ikke fremgår av de statistiske oppgaver. Det viser sig dog at dette ikke kan være meget. Forskjellen mellom det samlede kvantum etter tabell 6 og etter teksttabellen er for 1929 bare 3.4 pct.

Følgende tabell viser således visstnok en ubetydelighet for stort melkekvan- tum. For riket 191.6 mill. kg., mot 185.4 mill. kg. etter tabell 6. Derimot må man ha rett til å anta at teksttabellen viser det riktige forhold fylkene imellem.

Fylke.	Salg av melk til direkte forbruk.				
	Helmelk.	Skummet- melk.	Fløte.	I alt.	Relative tall.
Østfold	8 527 764	4 439 233	1 084 208	14 051 205	7.3
Akershus og Oslo	44 181 577	13 207 404	4 954 765	62 343 746	32.5
Hedmark	3 049 666	1 574 256	355 563	4 979 485	2.6
Bupland	3 706 481	1 767 815	333 391	5 807 687	3.0
Buskerud	4 463 208	2 881 934	469 922	7 815 064	4.1
Vestfold	6 477 227	3 413 598	741 683	10 632 508	5.6
Telemark	6 602 476	2 468 564	569 602	9 640 642	5.0
Aust-Agder	1 492 767	818 600	232 800	2 544 167	1.3
Vest-Agder	2 635 584	1 400 399	283 226	4 319 209	2.3
Rogaland	15 456 145	5 214 490	1 427 257	22 097 892	11.5
Hordaland og Bergen	10 804 065	3 354 556	843 142	15 001 763	7.8
Sogn og Fjordane	529 460	142 060	24 555	696 075	0.4
Møre	3 593 654	2 238 632	407 946	6 240 232	3.3
Sør-Trøndelag	6 906 470	6 400 766	1 310 489	14 617 725	7.6
Nord-Trøndelag	3 211 650	2 019 841	404 151	5 635 642	3.0
Nordland	2 297 288	498 075	136 914	2 932 277	1.5
Troms og Finnmark	1 546 609	545 039	179 607	2 271 255	1.2
Riket	125 482 091	52 385 262	13 759 221	191 626 574	100.0

Mengden av solgt melk utgjør i 1929 (se tabell 6) 185.4 mill. kg. eller 45.3 pct. av den innveiede melk. Dette er en stigning fra 1928 på 4.1 mill. kg.

Som det fremgår av teksttabellen blir praktisk talt $\frac{1}{3}$ av den melk som selges til direkte forbruk omsatt i Akershus og Oslo. I Rogaland omsettes 11.5 pct. Det minste kvantum omsettes i Sogn og Fjordane fylke, 0.4 pct.

Bymeieriene inntar en særstilling når det gjelder melkesalg. For disse har man derfor gjort et særskilt sammendrag. Som det fremgår av tabell 6 har bymeieriene i alt solgt 139.4 mill. kg. melk. Dette er litt over 75 pct. av hele melkesalget. For de bymeierier som har gitt fullstendig oppgave fordeler dette salg sig med 67 pct. på helmelk, 26 pct. på skummetmelk og 7 pct. på fløte.

I forskjellige industrier, som f. eks. margarin- og hermetikkindustrien, og i bakerier blir der brukt en hel del melk. Der foreligger dog ingen oppgaver over hvor stort dette kvantum kan være. En stor del av dette forbruk er innbefattet i det opgitte kvantum solgt melk, men en hel del blir også levert direkte til disse forbrukere uten å gå om meieriene.

Kondensering av melk foregikk i 1929 ved 7 anlegg, derav 4 som bare foredlet ved kondensering.

Tørrmelkfabrikasjonen er fortsatt ved et anlegg i 1929.

I hvilken utstrekning der foregår sterilisering av fløte og fremstilling av iskrem o. a. l. anvendelse av melken er ikke undersøkt.

6. Meierienes fordeling efter produksjonsretning (tabell 2).

Denne fordeling er foretatt på grunnlag av melkens anvendelse. For å kunne regnes med i de spesielle grupper må minst 90 pct. av melken være brukt til den for vedkommende gruppe særegne produksjon. De meierier som ikke kommer i spesialgruppene er samlet i gruppen «blandet drift».

Følgende oppgave viser fordelingen i produksjonsgrupper for årene 1920 og 1925—1929:

	Antall det enkelte år:					
	1920.	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
Melkesalgsmeierier	65	51	70	71	75	74
Mottagelsesstasjoner	219	244	231	216	207	196
Smørmeierier	44	49	56	55	63	62
Setermeierier	-	6	11	9	31	41
Komb. smør- og ostmeierier .	46	63	32	22	26	23
Gammelostysterier	6	14	19	19	16	13
Fetostysterier	47	39	34	28	24	18
Mysostkokerier	18	35	34	40	42	39
Meierier med blandet drift .	100	96	127	149	156	180
Kondenseringsfabrikker . . .	5	5	5	5	5	4
Samlet antall meierier . .	550	602	619	614	645	650

Grensen mellom melkesalgsmeierier og mottagelsesstasjoner har i enkelte tilfelle vært vanskelig å trekke. For gruppen setermeierier er der en fortsatt sterk stigning i 1929 på grunn av tilgang på nye setermeierier i Sogn og Fjordane. For alle andre grupper er der jevn tilbakegang. Driften synes ved flere og flere av meieriene å gå i retning av å bli mere allsidig. Gruppen «blandet drift» vil derfor omfatte et stigende antall meierier.

Av produksjonsmeieriene er 196 ført i de rene grupper. Derav er 62 smørmeierier, 41 setermeierier, 23 kombinerte smør- og ostmeierier, 13 gammelostysterier, 18 fetostysterier og 39 mysostkokerier.

7. Meieridriftens økonomiske resultater.

I følgende opgave over hvor meget melken er utbragt i brutto og netto i de enkelte fylker har man ikke tatt med de rene kondenseringsfabrikker, da man for disse anlegg ikke har opgave over bruttobeløp og driftsutgifter.

Fylke.	Melken er brutto utbragt i kr.	Driftsutgifter kr.	Melken er netto utbragt i kr.	Øre pr. kg. melk.		
				Brutto- pris.	Drifts- utgift.	Netto- pris.
Østfold	8 125 001	842 085	7 282 916	20.0	2.1	17.9
Akershus og Oslo . .	13 152 545	3 481 903	9 670 642	25.2	6.7	18.5
Hedmark	4 171 204	735 226	3 435 978	19.3	3.4	15.9
Opland	8 250 334	1 265 638	6 984 696	19.2	2.9	16.3
Buskerud	4 096 214	565 389	3 530 825	20.4	2.8	17.6
Vestfold	4 484 576	697 252	3 787 324	20.6	3.2	17.4
Telemark	3 488 141	523 871	2 964 270	22.4	3.4	19.0
Aust-Agder	1 352 380	196 574	1 155 806	23.1	3.4	19.7
Vest-Agder	1 725 244	319 175	1 406 069	21.2	3.9	17.3
Rogaland	9 036 967	1 717 669	7 319 298	19.6	3.7	15.9
Hordaland og Bergen	5 261 296	1 411 250	3 850 046	24.5	6.6	17.9
Sogn og Fjordane . .	1 416 241	240 108	1 176 133	14.1	2.4	11.7
Møre	3 232 567	659 109	2 573 458	18.1	3.7	14.4
Sør-Trøndelag	5 711 789	1 040 680	4 671 109	24.3	4.4	19.9
Nord-Trøndelag . . .	3 528 683	744 782	2 783 901	17.5	3.7	13.8
Nordland	1 382 508	310 804	1 071 704	20.2	4.5	15.7
Troms og Finnmark .	1 363 278	359 194	1 004 084	20.0	5.3	14.7
Riket 1929	79 778 968	15 110 709	64 668 259	20.9	4.0	16.9

Ved smørmeieriene går ikke verdien av skummetmelken inn i regnskapene, idet hver leverandør får tilbake skummetmelk i forhold til sin melkemengde. For denne del av skummetmelken burde der egentlig foretas et tillegg til de i foranstående tabell opsatte beløp.

I 1929 er der fra smørmeieriene sendt tilbake til melkeleverandørene vel 8.5 mill. kg. skummetmelk. Etter en verdi av 3.1 øre pr. kg. utgjør det et beløp av kr. 264 500. Dette beløp er så lite at det ikke forandrer de beregnede gjennomsnittstall for riket. For enkelte fylker gjør det imidlertid nokså meget. Særlig da for Sogn og Fjordane, hvor det beregnede tillegg for tilbakelevert skummetmelk fra smørmeieriene i alt er kr. 123 640 og øker nettoprisen pr. kg. melk fra 11.7 øre til 13.0 øre. For Møre fylke får man et tillegg på kr. 59 987 og en stigning av nettoprisen fra 14.4 til 14.8 øre pr. kg. melk. Hedmark fylke får et tillegg av kr. 38 575, og nettoprisen stiger fra 15.9 til 16.1 øre. I Nord-Trøndelag og Nord-

land fylker får man 0.1 øre i stigning i melkens nettoppris. For de øvrige fylker gjør dette tillegg ingen forandring i de utregnede gjennomsnittstall.

For den øvrige del av den tilbakesendte skummetmelk har man ikke kunnet avgjøre hvor meget av dens verdi ikke går inn i det opførte utbytte. Det har derfor heller ikke vært mulig å utføre nogen beregning herover.

Til opgaven foran kommer i tillegg hvad der er utbetalt fra kondenseringsfabrikkene for den direkte leverte melk. I 1929 utgjør dette kr. 4 653 000. Fabrikken på Kapp er ikke regnet med her, da den nu er gått over til almindelig meieridrift og således tatt med foran. Som det fremgår av den foranstående fylkesvise opgave er den øvrige melk netto utbragt i kr. 64 668 259. Samlet for hele riket er altså melken netto utbragt i kr. 69 321 259, svarende til 17.0 øre pr. kg. Verdien av gratis tilbakelevert skummetmelk er da ikke medregnet.

Når kondenseringsfabrikkene undtas har meieriene brutto utbragt melken i kr. 79 778 968 eller 20.9 øre pr. kg. Driftsutgiftene utgjør i alt kr. 15 110 709 eller 4.0 øre pr. kg.

I følgende sammenstilling er opgavene for 1922, 1923 og 1924 hentet fra meieriinspektørens statistikk.

Melken er netto utbragt i:

År.	I alt kr.	Pris pr. kg.	Relativ pris når 1913 = 100.
1913	33 129 000	11.35	100.0
1922	84 992 865	27.64	243.5
1923	90 342 180	28.76	253.4
1924	107 167 760	33.67	296.7
1925	107 614 672	30.7	270.5
1926	77 926 436	21.2	186.8
1927	70 422 374	18.5	163.0
1928	71 989 574	18.3	161.2
1929	69 321 259	17.0	149.8

Nedgangen i netto pr. kg. melk fra 1928 til 1929 er altså 1.3 øre, svarende til 7.1 pet.

Av følgende fylkesvise opgave fremgår det at meieriene utenom kondenseringsfabrikkene til avskrivninger på gjeld og nyanskaffelser m. v. i alt har brukt kr. 1 634 390. Til fonds er avsatt i alt kr. 289 774. Tilsammen utgjør dette kr. 1 924 164. På den annen side har enkelte meierier hatt underskudd på driften, d. v. s. at der til melkeleverandørene er utbetalt mere enn melken er utbragt i netto. Dette underskudd utgjør i alt for riket kr. 111 535. Den før nevnte sum for avskrivninger og fondsoplegning blir derved å redusere til kr. 1 812 629. Dette er ca. 2.6 pet. av det beløp melken er utbragt i netto.

Man kan derved beregne at meieriene utenom kondenseringsfabrikkene har

utbetalt til leverandørene kr. 64 668 259 ÷ kr. 1 812 629 = kr. 62 855 630, svarende til 16.39 øre pr. kg.

Ved denne beregning har man ikke kunnet ta hensyn til at endel av meieriene forrenter den innbetalte andelskapital og andre ikke. Man mangler opgave fra det enkelte meieri over dette forhold.

Fylke.	Anvendt til avskrivninger, nyanskaffelser m. v.	Avsatt til fonds.	Underskudd.
	Kr.	Kr.	Kr.
Østfold	132 987	35 769	-
Akershus og Oslo	321 835	16 920	10 449
Hedmark	59 722	24 775	16 879
Opland	120 382	42 537	5 895
Buskerud	38 305	12 309	23 218
Vestfold	71 330	14 491	5 268
Telemark	50 390	7 987	3 036
Aust-Agder	30 189	5 518	-
Vest-Agder	51 906	7 252	24 021
Rogaland	265 085	17 842	-
Hordaland og Bergen	196 314	31 398	2 371
Sogn og Fjordane	14 370	13 023	10 151
Møre	58 959	1 281	229
Sør-Trøndelag	128 721	21 308	4 686
Nord-Trøndelag	56 477	21 668	805
Nordland	17 539	10 000	4 527
Troms og Finnmark	19 879	5 696	-
Riket 1929	1 634 390	289 774	111 535
— 1928	2 195 388	362 011	45 757
— 1927	1 944 600	346 229	53 522
— 1926	1 706 365	475 223	168 586

III. De enkelte meieritypers driftsforhold.

I tabell 2 samt omtalt på side 7 har man fordelt meieriene etter arten av sine hovedprodukter i forholdsvis skarpt adskilte grupper. Ved å foreta en noget videregående undersøkelse av disse grupper kan man nærmere få belyst de forhold som har betydning for driftsresultatene.

Det har dessverre ikke vært mulig å få fullstendige opgaver fra alle meierier. I de følgende sammenstillinger har man derfor bare brukt de fullstendige opgaver. Bearbeidelsen for 1929 er utført på samme måte som i 1928. Imidlertid håper man at denne spesielle bearbeidelse senere kan bli utført grundigere og mere detaljert.

1. Melkesalgsmeyeriene.

Gruppen omfatter de meierier som har omsatt minst 90 pct. av melken i detaljsalg som melk og fløte. I alt omfatter gruppen 74 meierier, men herav har bare

41 levert fullstendig opgave. Disse 74 meierier har en innveiet melkemengde på 38.1 mill. kg. og mottatt fra andre meierier 10.8 mill. kg. De med fullstendige opgaver er fordelt fylkesvis i følgende tabell:

Fylke.	Antall anlegg.	Innveiet melk pr. anlegg 1 000 kg.	Melken brutto utbragt i øre pr. kg.	Driftsutgifter i øre pr. kg.					Melken netto utbragt i øre pr. kg.
				Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter, av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Østfold	6	687	20.37	0.96	0.31	0.27	1.11	2.65	17.72
Akershus	7	821	21.05	0.82	0.30	0.26	1.25	2.63	18.42
Hedmark	3	339	18.64	0.97	0.27	0.24	0.70	2.18	16.46
Buskerud	8	431	21.29	0.83	0.29	0.28	1.33	2.73	18.56
Rogaland	3	253	19.99	1.21	0.47	0.31	0.90	2.89	17.10
Hordaland	2	333	27.38	1.77	0.35	0.52	0.34	2.98	24.40
Sør-Trøndelag	6	1 073	21.53	1.29	0.13	0.25	1.59	3.26	18.27
Nord-Trøndelag	3	899	19.01	1.38	0.33	0.47	1.70	3.88	15.13
Andre fylker	3	691	22.56	1.11	0.23	0.36	3.26	4.96	17.60
Riket	41	614	21.31	1.15	0.30	0.33	1.35	3.13	18.18

Brutto- og nettoutbytte av melken samt driftsutgifter de siste fem år har vært følgende:

	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
Bruttoutbytte pr. kg.	39.6 øre.	28.4 øre.	23.50 øre.	22.31 øre.	21.31 øre.
Utgifter » »	4.30 »	3.08 »	2.94 »	3.19 »	3.13 »
Nettoutbytte » »	35.3 »	25.3 »	20.56 »	19.12 »	18.18 »

Driftsutgiftene, som i 1925 og 1926 utgjorde 10.86 og 10.85 pct. av bruttoutbyttet, har senere utgjort større og større del av bruttoen. I 1927 således 12.51 pct., i 1928 14.30 pct. og i 1929 14.69 pct.

Utgiftenes fordeling pr. kg. melk for de tre siste år har vært følgende:

Utgifter:	1927.		1928.		1929.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.13	38.4	1.12	35.1	1.15	36.7
Lys, kraft, brensel	0.35	11.9	0.32	10.0	0.30	9.6
Skatter, renter, assurance	0.31	10.6	0.33	10.4	0.33	10.5
Andre utgifter	1.15	39.1	1.42	44.5	1.35	43.2
Sum	2.94	100.0	3.19	100.0	3.13	100.0

2. Melkemottagelsesstasjoner.

Alle disse selger sin melk i uforedlet tilstand og derav minst 90 pct. i partisalg til et annet meieri. De fleste er underavdelinger av bymelkecentraler, men noen få driver fritt salg til grossister.

Der er i alt 196 slike anlegg i 1929. Disse har innveiet 68.9 mill. kg. melk. 134 mottagelsesstasjoner har levert fullstendig opgave og er tatt med i følgende bearbeidelse:

Fylke.	Antall anlegg.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Melken brutto utbragt i øre pr. kg.	Driftsutgifter i øre pr. kg. melk.					Melken netto utbragt i øre pr. kg.
				Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Østfold	8	595	18.13	0.41	0.12	0.02	1.08	1.63	16.50
Akershus	29	595	18.88	0.44	0.15	0.15	1.35	2.09	16.79
Opland	2	1 331	18.68	0.38	0.10	0.09	1.32	1.89	16.79
Buskerud	10	362	19.32	0.57	0.14	0.13	1.41	2.25	17.07
Hordaland	54	140	17.02	0.76	0.19	0.16	1.17	2.28	14.74
Sogn og Fjordane	20	320	15.12	0.61	0.16	0.28	0.97	2.02	13.10
Sør-Trøndelag	6	287	15.17	0.44	0.55	0.31	1.10	2.40	12.77
Nord-Trøndelag	3	201	18.43	0.50	0.08	-	2.07	2.65	15.78
Andre fylker	2	1 052	17.42	0.49	0.13	0.06	1.58	2.26	15.16
Riket	134	543	17.57	0.51	0.18	0.15	1.34	2.18	15.39

Ved mottagelsesstasjonene har brutto- og nettoutbyttet samt driftsutgiftene i de siste fem år vært følgende:

	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
Bruttoutbytte pr. kg.	34.3 øre.	24.0 øre.	20.35 øre.	20.26 øre.	17.57 øre.
Driftsutgifter » »	3.50 »	2.47 »	2.53 »	2.30 »	2.18 »
Nettoutbytte » »	30.8 »	21.5 »	17.82 »	17.96 »	15.39 »

Driftsutgiftene har for disse fem år utgjort henholdsvis 10.20, 10.42, 12.43, 11.35 og 12.41 pet. av bruttoutbyttet. Stigningen er således ikke ubetydelig.

Fordelingen av utgiftene de tre siste år har vært følgende:

Utgifter:	1927.		1928.		1929.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	0.61	24.1	0.58	25.2	0.51	23.4
Lys, kraft, brensel	0.21	8.3	0.19	8.3	0.18	8.2
Skatter, renter, assurance	0.22	8.7	0.18	7.8	0.15	6.9
Andre utgifter	1.49	58.9	1.35	58.7	1.34	61.5
Sum	2.53	100.0	2.30	100.0	2.18	100.0

3. Smørmeierier.

I denne gruppe er tatt med de meierier som har brukt minst 90 pet. av melken til skumming, kjerner fløten og sender skummetmelken gratis tilbake til leverandørene. Gruppen omfatter i alt 62 meierier som har innveiet 10.6 mill. kg.

melk. Når undtas 3 smørmeierier i Hedmark er alle smørmeierier i fylkene fra og med Hordaland til og med Nordland. Særlig mange smørmeierier er der i Sogn og Fjordane fylke, som har over halvparten av antallet, og Møre, hvor der er ca. en fjerdepart av antallet. For 1929 har 37 gitt så fullstendig opgave at de er tatt med i følgende bearbeidelse:

Fylke.	Antall meierier.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Fett-pct. i helmelk.	Kg. smør pr. 100 kg. helmelk.	Melken brutto utbragt i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken netto utbragt i øre pr. kg.
						Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Hedmark	2	422	3.90	4.18	13.22	0.51	0.12	0.18	1.24	2.05	11.17
Sogn og Fjordane	20	176	3.36	3.80	10.41	0.46	0.23	0.08	0.77	1.54	8.87
Møre	9	151	3.66	3.90	11.63	0.44	0.30	0.05	0.78	1.57	10.06
Nord-Trøndelag	3	347	3.72	4.01	12.45	0.54	0.30	0.16	0.66	1.66	10.79
Nordland	2	108	3.67	3.55	11.96	0.98	0.30	0.33	0.72	2.33	9.63
Riket	37	191	3.83	3.87	11.34	0.50	0.24	0.11	0.80	1.65	9.69

Smørmeieriene hører gjennomgående til de minste meierier vi har. De som er tatt med i denne fullstendige bearbeidelse har således gjennomsnittlig bare 191 000 kg. innveiet melk pr. anlegg.

Smørutbyttet svarer til 3.87 kg. smør pr. 100 kg. helmelk brukt til produksjon. Dette er litt mindre enn i 1928, da der var 3.96 kg. smør pr. 100 kg. helmelk.

I tillegg til det nettoutbytte som er beregnet i foranstående tabell må man regne verdien av den gratis tilbakesendte skummetmelk. For 1929 kan verdien av denne settes til ca. 3.1 øre pr. kg.

Ved smørmeieriene har man i de siste fem år oppnådd brutto- og nettoutbytte pr. kg. melk samt hatt driftsutgifter som i følgende opgave:

	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
Bruttoutbytte pr. kg.	20.8 øre.	15.2 øre.	13.53 øre.	13.14 øre.	11.34 øre.
Driftsutgifter » »	2.55 »	1.77 »	1.64 »	1.52 »	1.65 »
Nettoutbytte » »	18.3 »	13.4 »	11.89 »	11.62 »	9.69 »

Driftsutgiftene for disse år har vært henholdsvis 12.26, 11.64, 12.12, 11.57 og 14.52 pct. av bruttoutbyttet. Siste år har således en ganske stor stigning i driftsutgiftene.

De tre siste år har følgende fordeling av driftsutgiftene:

Utgifter:	1927.		1928.		1929.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	0.57	34.8	0.53	34.8	0.50	30.3
Lys, kraft, brensel	0.24	14.6	0.24	15.8	0.24	14.5
Skatter, renter, assurance	0.09	5.5	0.13	8.6	0.11	6.7
Andre utgifter	0.74	45.1	0.62	40.8	0.80	48.5
Sum	1.64	100.0	1.52	100.0	1.65	100.0

4. Setermeierier.

I denne gruppe har man samlet de meierier som får sin melk fra setrene. Anleggene er derfor i drift bare om sommeren. Der er i de senere år opprettet mange nye setermeierier, særlig i Sogn og Fjordane fylke. I 1929 var der 41 setermeierier med 993 477 kg. innveiet melk.

Setermeieriene omfatter to helt forskjellige driftstyper. Anleggene i Hedmark produserer således smør, pultost og surprim, mens anleggene i de øvrige fylker produserer kasein eller magerost og ekte eller blandet geitmysost; altså samme produksjonsretning som mysostkokeriene.

I følgende opgave, som omfatter 27 setermeierier, har man tatt med opgave over melkemengde, produksjon og driftsresultater:

Fylke.	Antall.	Drifts- tid i dager	Innveiet melk pr. anlegg		Produsert pr. 100 kg. hmelk			Melken brutto utbragt i øre pr. kg.	Drifts- ut- gifter.	Melken netto utbragt i øre pr. kg.
			Ku- melk.	Geit- melk.	smør.	ost og kasein.	geit- mysost.			
Hedmark	4	86	32 762	-	4.13	6.70	¹ 6.16	24.33	3.56	20.77
Opland	5	118	12 873	17 457	-	3.72	10.24	21.39	3.79	17.60
Sogn og Fjordane	14	165	1 261	24 220	-	-	10.41	25.91	4.83	21.08
Møre	3	135	-	14 693	-	-	9.74	22.71	4.96	17.75
Riket	27	126	8 485	21 092	-	-	-	24.24	4.51	19.73

¹ Surprim.

Setermeieriene viser gunstigere driftsresultater enn nogen av de øvrige meieri-grupper. Det opnådde bruttoutbytte ligger betydelig høiere for setermeieriene enn for nogen annen gruppe. Derved er også nettoutbyttet blitt utmerket.

5. Fetostysteriene.

Gruppen omfatter de meierier som har brukt minst 90 pct. av den innveiede melk til ysting av schweizerost, gouda- og edamerost og andre fetostsorter. Den omfatter 18 meierier med 4.6 mill. kg. melk. Denne bearbeidelse omfatter 15 meierier.

Fylke.	Antall meie- rier.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Fettpct. i melk.	Produsert pr. 100 kg. hmelk		
				fetost.	fløte- mysost.	mysost.
Vest-Agder	2	289	3.72	9.25	2.67	2.57
Rogaland	3	150	3.71	9.26	0.36	5.89
Nord-Trøndelag	5	257	3.57	8.90	0.79	6.12
Andre fylker	5	318	3.53	8.35	2.30	4.38
Riket	15	260	3.53	8.77	1.51	4.61

Ved siden av denne produksjon er der også produsert litt smør; gjennomsnittlig 0.14 kg. pr. 100 kg. helmelk.

De økonomiske resultater fremgår av følgende opgave:

Fylke.	Melken brutto utbragt i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken netto utbragt i øre pr. kg.
		Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Vest-Agder	14.08	1.73	0.61	0.94	1.71	4.99	9.09
Rogaland	17.60	1.70	1.35	1.04	0.86	4.95	12.65
Nord-Trøndelag	17.25	1.69	0.94	0.96	1.21	4.80	12.45
Andre fylker	18.21	1.51	1.03	1.03	1.37	4.94	13.27
Riket	17.21	1.63	0.97	0.99	1.32	4.91	12.30

Det opnådde brutto- og nettoutbytte samt driftsutgiftene de siste fem år har vært følgende:

	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
Bruttoutbytte pr. kg.	30.14 øre	21.11 øre	20.71 øre	20.67 øre	17.31 øre
Driftsutgifter —»—	6.86 »	5.72 »	5.46 »	5.33 »	4.91 »
Nettoutbytte —»—	23.28 »	15.39 »	15.25 »	15.34 »	12.30 »

Driftsutgiftenes andel av bruttoutbyttet har steget sterkt i disse år. Utgiftene har utgjort henholdsvis 22.76, 27.10, 26.36, 25.77 og 28.53 pct. av bruttoutbyttet. Utgiftenes fordeling de tre siste år er følgende:

Utgifter til:	1927.		1928.		1929.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.85	33.9	1.75	32.8	1.63	33.2
Lys, kraft, brensel	1.28	23.4	1.13	21.2	0.97	19.7
Skatter, renter, assurance	0.58	10.6	0.92	17.3	0.99	20.2
Andre utgifter	1.75	32.1	1.53	28.7	1.32	26.9
Sum	5.46	100.0	5.33	100.0	4.91	100.0

6. Mysostkokeriene.

Gruppen omfatter de anlegg som bruker minst 90 pct. av den innveiede melk til fremstilling av ekte og blandet geitmysost eller også fløtemysost. Anleggene i Gudbrandsdalen fremstiller som regel kasein av oststoffet. I de andre distrikter blir oststoffet vesentlig brukt til fremstilling av mager nøkkelost.

I denne gruppe er der 39 anlegg i riket med en samlet melkemengde av 20.8

mill. kg. Opland fylke har 25 mysostkokerier. De fleste andre ligger i vestlandsfylkene.

Denne bearbeidelse omfatter 28 anlegg, derav 19 i Opland, 6 i vestlandsfylkene og 3 i andre fylker. Mysostkokeriene i Opland har man dessuten fordelt på tre grupper etter mengden av innveiet melk, nemlig over 800 000 kg., mellom 400 000 og 800 000 kg. og under 400 000 kg. melk pr. anlegg og år.

Fylke.	Antall meierier.	Fett-pct. i melk.	Innveiet melk pr. anlegg i 1 000 kg.			Produsert pr. 100 kg. helmelk.	
			Ku-melk.	Geit-melk.	I alt.	Kasein og magerost.	Geit-mysost. ¹
Opland (over 800 000 kg.)	8	3.68	1 251	164	1 415	Kg. 5.26	Kg. 10.85
» (400 000—800 000 kg.)	5	3.71	511	62	573	5.13	11.38
» (under 400 000 kg.)	6	3.63	188	27	215	4.66	10.94
Tilsammen for Opland	19	3.67	721	94	815	5.19	10.96
Rogaland	2	3.80	447	67	514	5.17	9.55
Sogn og Fjordane	2	3.64	141	15	156	2.68	10.33
Møre	2	3.40	121	88	209	3.25	10.47
Andre fylker	3	3.66	226	44	270	4.48	10.00
Riket	28	3.66	564	81	645	5.06	10.82

¹ Fløtemysost medregnet.

Man skal merke sig at den opførte produksjon av kasein og magerost er liten i Sogn og Fjordane og Møre fylker. Grunnen hertil ligger i at en stor del av oststoffet er levert tilbake til leverandørene som svinefôr og derfor ikke er ført op som produksjon av kasein eller ost. Man har ikke funnet det nødvendig å foreta nogen korreksjon av opgaven av den grunn.

De økonomiske resultater er følgende:

Fylke.	Melken brutto utbragt i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken netto utbragt i øre pr.
		Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Opland (over 800 000 kg.)	18.55	0 89	0.74	0.24	1.03	2.90	15.65
» (400 000—800 000 kg.)	19.19	1.21	0.88	0.44	1.11	3.64	15.55
» (under 400 000 kg.)	17.01	1.45	1.28	1.37	1.29	5.39	11.62
Tilsammen for Opland	18.53	1 00	0.81	0.37	1.06	3.24	15.29
Rogaland	15.18	1.17	0.57	0.67	1.19	3.60	11.58
Sogn og Fjordane	14.61	1.51	1.29	0.30	1.08	4.18	10.43
Møre	21.01	1.69	1.32	0.73	1.21	4.95	16.06
Andre fylker	18.18	1.73	1.31	1.72	1.40	6.16	12.02
Riket	18.32	1.07	0.84	0.45	1.09	3.45	14.87

Brutto- og nettoutbyttet samt driftsutgiftene har i de siste fem år vært følgende:

	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
Bruttoutbytte pr. kg.	35.8 øre.	25.1 øre.	23.65 øre.	20.68 øre.	18.32 øre.
Driftsutgifter —>—	6.15 »	5.51 »	4.54 »	4.02 »	3.45 »
Nettoutbytte —>—	29.6 »	19.6 »	19.11 »	16.66 »	14.87 »

Driftsutgiftene har i forhold til bruttoutbyttet utgjort henholdsvis 17.18, 21.95, 19.20, 19.42 og 18.81 pct. Der var således en sterk stigning fra 1925 til 1926. Siden er det nedgang. For de tre siste år fordeler utgiftene pr. kg. melk sig som i følgende opgave:

Utgifter til:	1927.		1928.		1929.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.33	29.3	1.21	30.1	1.07	31.0
Lys, kraft, brensel	1.22	26.9	0.99	24.6	0.84	24.4
Skatter, renter, assurance	0.51	11.2	0.53	13.2	0.45	13.0
Andre utgifter	1.48	32.6	1.29	32.1	1.09	31.6
Sum	4.54	100.0	4.02	100.0	3.45	100.0

Opgavene viser store svingninger i de økonomiske resultater for de enkelte anlegg. Av opgavene fra Opland fremgår det at produksjonsutbyttet pr. 100 kg. melk ikke er noget vesentlig bedre ved de store enn ved de små anlegg. Det økonomiske resultat derimot er betydelig bedre for de store anlegg enn ved de små. De store anlegg har det største bruttoutbytte, d. v. s. får sine produkter best betalt, og de har også de minste driftsutgifter pr. kg. melk. Forskjellen mellom de to grupper, anlegg med over 800 000 kg. melk og 400 000—800 0000 kg., er svært liten. Eiendommelig nok har gruppen 400 000—800 0000 kg. melk det største bruttoutbytte, men utgiftene for denne gruppe er dog såvidt meget større enn for den største gruppe at nettoutbyttet blir høiest for denne. Anleggene i Møre fylke har betydelig større produksjon av ekte geitmysost enn i de andre fylker. Disse meierier har derfor et meget større brutto- og nettoutbytte enn meieriene i andre fylker.

7. Kombinerte smør- og ostmeierier.

Denne gruppe omfatter de meierier som bruker minst 90 pct. av melken til kjerning eller ysting av fetost (særlig gouda- og nøkkelost), og som ikke er tatt med i nogen annen gruppe. I 1929 har man regnet 23 meierier til denne gruppe. Melkemengden ved disse meierier er 13.0 mill. kg. Disse meierier er vesentlig samlet i Rogaland og Trøndelagsfylkene. Til denne bearbeidelse har man tatt med 21 meierier.

Fylke.	Antall meierier.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Melken brutto utbragt i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken netto utbragt i øre pr. kg.
				Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Rogaland	8	630	18.22	1.37	0.57	0.91	1.88	4.73	13.49
Sør-Trøndelag	4	347	15.14	0.97	1.02	0.65	0.97	3.61	11.53
Nord-Trøndelag	5	424	16.37	1.55	0.90	1.15	0.89	4.49	11.88
Andre fylker	4	212	17.96	1.52	0.68	1.67	2.43	6.30	11.66
Riket	21	447	17.33	1.36	0.72	0.99	1.58	4.65	12.68

Opgavene over produksjonens størrelse er ikke bearbejdet for denne gruppe, fordi produksjonens art veksler så sterkt fra anlegg til anlegg at et gjennomsnitt ikke vilde gi nogen riktig opgave over produksjonens sammensetning. Enkelte meierier legger således mest vekt på produksjonen av fetost, mens andre igjen produserer mere av smør og magerost.

Brutto- og nettoutbyttet samt driftsutgiftene har i de siste fem år vært følgende:

	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
Bruttoutbytte pr. kg.	31.2 øre.	20.3 øre.	19.55 øre.	19.25 øre.	17.33 øre.
Driftsutgifter →—	6.80 »	5.58 »	5.13 »	4.64 »	4.65 »
Nettoutbytte →—	24.4 »	14.7 »	14.42 »	14.61 »	12.68 »

Driftsutgiftene har utgjort henholdsvis 21.79, 27.49, 26.24, 24.06 og 26.83 pct. av bruttoutbyttet. Fordelingen av utgiftene pr. kg. melk i de tre siste år er følgende:

Utgifter til:	1927.		1928.		1929.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.44	28.1	1.38	29.7	1.36	29.2
Lys, kraft, brensel	0.88	17.1	0.76	16.4	0.72	15.5
Skatter, renter, assurance	0.97	18.9	1.02	22.0	0.99	21.3
Andre utgifter	1.84	35.9	1.48	31.9	1.58	34.0
Sum	5.13	100.0	4.64	100.0	4.65	100.0

8. Gammelostysterier.

Gruppen omfatter de meierier som bruker minst 90 pct. av melken til kjerning og yster gammelost av skummetmelken. Den omfatter 13 meierier med 4.2 mill. kg. innveiet melk. 8 anlegg ligger i Hordaland, 4 i Sogn og Fjordane og 1 i Rogaland.

Foruten deling etter fylkene har man også utført beregning særskilt for større meierier, som alle har innveiet over 350 000 kg. melk, og små meierier, som

alle har under 165 000 kg. melk pr. anlegg. Følgende bearbeidelse omfatter 10 meierier:

Fylke.	Antall meierier.	Driftstid i måneder.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Fett pct. i helmelk.	Produsert pr. 100 kg. helmelk	
					smør.	gammelost.
Større meierier	6	8 $\frac{1}{3}$	588	3.53	4.02	4.12
Små meierier	4	8 $\frac{1}{6}$	127	3.56	3.88	3.97
Hordaland	6	8 $\frac{1}{3}$	524	3.56	4.00	4.03
Sogn og Fjordane	3	6 $\frac{5}{6}$	263	3.43	4.02	4.53
Riket	10	8 $\frac{1}{6}$	404	3.54	4.00	4.10

Driftstiden for disse anlegg er kort. For flere av dem således under 7 måneder. Produksjonen pr. 100 kg. melk er ganske jevn for alle anlegg. Meieriene i Sogn og Fjordane ligger dog tydelig over i produksjonsutbytte for ostens vedkommende.

De økonomiske resultater fremgår av følgende opgave:

Fylke.	Melken brutto utbragt i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken netto utbragt i øre pr. kg.
		Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Større meierier	18.86	0.92	0.38	0.27	1.16	2.73	16.13
Små meierier	16.13	1.05	0.49	0.37	0.86	2.77	13.36
Hordaland	19.22	0.96	0.38	0.30	1.27	2.91	16.31
Sogn og Fjordane	15.81	0.68	0.37	0.04	0.48	1.57	14.24
Riket	18.50	0.93	0.40	0.28	1.12	2.73	15.77

Av disse oppgaver fremgår det at de større meierier har et betydelig bedre økonomisk utbytte enn de små meierier. Forskjellen ligger i bruttoutbyttet, idet driftsutgiften pr. kg. melk er omtrent den samme for både de større og de små meierier.

Brutto- og nettoutbytte samt driftsutgifter i de siste fem år har vært følgende:

	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
Bruttoutbytte pr. kg.	31.0 øre.	21.1 øre.	19.59 øre.	19.86 øre.	18.50 øre.
Driftsutgifter —>—	4.44 »	3.14 »	3.11 »	3.05 »	2.73 »
Nettoutbytte —>—	26.5 »	18.0 »	16.48 »	16.81 »	15.77 »

Driftsutgiftene for disse år har utgjort henholdsvis 14.32, 14.88, 15.88, 15.35 og 14.76 pct. av bruttoutbyttet. Utgiftene har således fulgt utbyttet ganske nøie. Utgiftenes fordeling pr. kg. melk for de tre siste år har vært følgende:

Utgifter til:	1927.		1928.		1929.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.07	34.4	0.95	31.1	0.93	34.1
Lys, kraft, brensel	0.54	17.4	0.45	14.7	0.40	14.6
Skatter, renter, assurance	0.27	8.7	0.34	11.2	0.28	10.3
Andre utgifter	1.23	39.5	1.31	43.0	1.12	41.0
Sum	3.11	100.0	3.05	100.0	2.73	100.0

9. Kondenseringsfabrikker.

Der er nu 4 kondenseringsfabrikker i landet, idet anlegget ved Kapp er gått over til almindelig meieridrift. Der har dog foregått nogen kondensering her også i 1929. Foruten ved disse anlegg foregikk der endel kondensering ved 2 av meieriene.

10. Sammendrag.

I de følgende tabeller har man samlet de viktigste økonomiske opgaver for de enkelte rene meierityper. Der er sammenligning både mellom de enkelte driftstyper for 1929 og mellom opgaver fra tidligere år.

Driftsresultatene i 1929 for de enkelte driftstyper er følgende:

Gruppe.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Melken brutto utbragt i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken netto utbragt i øre pr. kg.
			Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Melkesalgsmeierier	614	21.31	1.15	0.30	0.33	1.35	3.13	18.18
Melkemottagelsesstasjoner	543	17.57	0.51	0.18	0.15	1.34	2.18	15.39
Smørmeierier	191	11.34	0.50	0.24	0.11	0.80	1.65	9.69
Setermeierier	30	24.24	1.70	0.95	0.56	1.30	4.51	19.73
Fetostysterier	260	17.21	1.63	0.97	0.99	1.32	4.91	12.30
Mysostkokerier	645	18.32	1.07	0.84	0.45	1.09	3.45	14.87
Komb. smør-ogostmeierier	447	17.33	1.36	0.72	0.93	1.58	4.65	12.68
Gammelostysterier	404	18.50	0.93	0.40	0.28	1.12	2.73	15.77

For smørmeieriene blir å legge til verdien av den til leverandørene gratis tilbakeleverte melk, ca. 3.1 øre pr. kg.

Utgiftenes procentvise fordeling i 1929 for de forskjellige grupper har vært følgende:

Gruppe.	Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assuransé.	Andre utgifter	I alt utgifter.
Melkesalgsmeierier	36.7	9.6	10.5	43.2	100.0
Melkemottagelsesstasjoner	23.4	8.2	6.9	61.5	100.0
Smørmeierier	30.3	14.5	6.7	48.5	100.0
Setermeierier	37.7	21.1	12.4	28.8	100.0
Fetostysterier	33.2	19.7	20.2	26.9	100.0
Mysostkokerier	31.0	24.4	13.0	31.6	100.0
Kombinerte smør- og ostmeierier	29.2	15.5	21.3	34.0	100.0
Gammelostysterier	34.1	14.6	10.3	41.0	100.0

Nettoutbyttet pr. kg. melk er i den følgende tabell stillet sammen med tidligere opgaver. For årene 1922—1924 har man brukt meieriinspektørens oppgave over nettomelkpriser, trykt i landbruksdirektørens beretninger. Oppgavene for kondenseringsfabrikkene gjelder for alle år hvad der er utbetalt til de direkte leverandører.

	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
Melkesalgsmeierier	31.6	31.5	35.7	35.3	25.3	20.56	19.12	18.18
Melkemottagelsesstasjoner	28.0	29.9	34.3	30.8	21.5	17.82	17.96	15.39
Smørmeierier	17.4	18.1	21.4	18.3	13.4	11.89	11.62	9.69
Setermeierier	-	-	-	32.8	25.7	23.50	21.19	19.73
Fetostysterier	19.5	26.0	30.3	23.2	15.4	15.25	15.34	12.30
Mysostkokerier	-			29.6	19.6	19.11	16.66	14.87
Kombinerte smør- og ostmeierier	20.7	25.9	30.7	24.4	14.7	14.42	14.61	12.68
Gammelostysterier	24.7	24.3	26.0	26.5	18.0	16.48	16.81	15.77
Kondenseringsfabrikker	26.2	28.6	35.6	31.6	20.8	17.17	16.90	17.05

Det Statistiske Centralbyrå, Oslo i mars 1931.

Gunnar Jahn.

S. Skappel.

Tabell 1. Antall meierier, deres beliggenhet, driftsform og driftstid.

Fylke.	Antall meierier i alt.	Derav		Drevet av		Antall meierier med oppgitt driftstid			
		by.	land.	eieren.	for-pakter.	under 5 mnd.	6—8 mnd.	9—11 mnd.	12 mnd.
Østfold	45	5	40	43	2	1	-	-	44
Akershus og Oslo	79	8	71	75	4	-	-	-	79
Hedmark	26	2	24	24	2	4	4	1	17
Opland	52	2	50	44	8	9	5	6	32
Buskerud	38	3	35	37	1	-	-	-	38
Vestfold	24	9	15	21	3	-	-	-	24
Telemark	10	6	4	10	-	-	-	1	9
Aust-Agder	5	4	1	5	-	-	-	-	5
Vest-Agder	15	6	9	14	1	2	1	-	12
Rogaland	36	8	28	33	3	-	-	-	36
Hordaland og Bergen	94	5	89	92	2	3	7	2	82
Sogn og Fjordane	73	1	72	72	1	21	9	7	36
Møre	36	6	30	35	1	3	2	4	27
Sør-Trøndelag	47	2	45	41	6	1	2	-	44
Nord-Trøndelag	41	3	38	35	6	-	-	1	40
Nordland	18	2	16	18	-	2	2	-	14
Troms og Finnmark	11	3	8	8	3	-	-	-	11
Riket 1929	650	75	575	607	43	46	32	22	550
— 1928	645	75	570	596	49	40	36	28	541
— 1927	614	72	542	556	58	19	28	32	535
— 1926	619	69	550	561	58	23	50	44	502
— 1925	602	62	540	557	45	16	33	52	494

Tabell 2. Meieriene fordelt etter produksjonsretning.

Fylke.	Melkesalg.		Smør-meierier.	Seter-meierier.	Komb. smør- og ost-meierier.	Gammel-ost-ysterier.	Fetostysterier.	Myrost-kokerier.	Meierier med blandet drift.	Kondensseringsfabrikker.
	Melkesalgs-meierier.	Mottagelsesstasjoner.								
Østfold	9	21	-	-	-	-	1	-	13	1
Akershus og Oslo	14	53	-	-	-	-	-	-	12	-
Hedmark	3	1	3	4	1	-	-	1	12	1
Opland	-	6	-	8	1	-	1	25	11	-
Buskerud	13	16	-	-	-	-	1	-	8	-
Vestfold	3	1	-	-	-	-	-	-	19	1
Telemark	2	-	-	-	-	-	-	-	8	-
Aust-Agder	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Vest-Agder	3	-	-	2	-	-	2	1	7	-
Rogaland	4	-	-	-	8	1	3	2	18	-
Hordaland og Bergen	6	66	2	2	-	8	1	1	8	-
Sogn og Fjordane	-	2	33	20	2	4	1	2	9	-
Møre	3	-	15	3	2	-	-	4	9	-
Sør-Trøndelag	10	21	2	-	4	-	1	1	8	-
Nord-Trøndelag	3	6	3	-	5	-	7	-	16	1
Nordland	-	3	4	2	-	-	-	-	9	-
Troms og Finnmark	1	-	-	-	-	-	-	2	8	-
Riket 1929	74	196	62	41	23	13	18	39	180	4
— 1928	75	207	63	31	26	16	24	42	156	5
— 1927	71	216	55	9	22	19	28	40	149	5
— 1926	70	231	56	11	32	19	34	34	127	5
— 1925	51	244	49	6	63	14	39	35	96	5

Tabell 3. Melkens fettinnhold, avregningsformer og meierienes fordeling på størrelsesgrupper.

Fylke.	Gj.snittl. fett pct.	Antall meierier med fett pct. i melken				Antall meierier			Antall meierier med innveiet kg. melk pr. år					
		under 3.25.	3.26—3.50.	3.51—3.75.	over 3.76.	betaler melken etter		anvender reduktase-prøve.	under 100 000.	100000—200 000.	200000—500 000.	500000—1 mill.	1 mill.—2 mill.	over 2 mill.
						fettinnhold.	fast pris pr. kg.							
Østfold	3.55	-	10	22	-	23	22	18	5	3	15	10	6	6
Akershus og Oslo	3.65	-	6	39	8	58	19	47	6	9	26	27	7	4
Hedmark	3.75	-	1	9	7	13	8	2	5	1	6	6	3	5
Opland	3.67	-	5	29	5	38	12	10	11	4	9	10	13	5
Buskerud	3.67	-	2	14	2	17	18	10	4	8	11	13	-	2
Vestfold	3.49	-	7	6	-	6	15	6	2	3	4	6	4	5
Telemark	3.59	-	3	5	1	5	5	4	1	-	-	6	-	3
Aust-Agder	3.71	-	-	4	1	5	-	-	-	-	-	3	1	1
Vest-Agder	3.79	-	-	5	6	10	4	1	2	-	9	2	1	1
Rogaland	3.75	-	-	13	15	27	8	14	2	3	10	8	8	5
Hordaland og Bergen	3.62	-	20	47	10	79	14	2	46	24	14	8	-	2
Sogn og Fjordane	3.58	2	16	26	7	55	17	-	34	22	16	1	-	-
Møre	3.61	-	6	15	5	28	8	2	9	8	16	1	-	2
Sør-Trøndelag	3.73	-	-	21	11	34	13	5	6	9	19	9	2	2
Nord-Trøndelag	3.65	-	-	31	3	34	-	3	-	8	20	8	3	1
Nordland	3.47	2	7	5	1	16	-	1	4	5	6	1	2	-
Troms og Finnmark	3.49	1	5	3	2	10	-	3	-	1	7	2	2	-
Riket 1929	3.63	5	88	294	84	458	163	128	137	108	188	121	52	44
— 1928	3.58	4	132	275	42	429	187	123	125	111	198	128	42	41
— 1927	3.58	4	79	174	33	352	241	58	106	111	197	116	48	36
— 1926	3.58	6	96	238	34	307	164	42	112	126	185	118	42	36
— 1925	3.53	12	143	180	14	289	155	15	105	114	185	123	40	35

Tabell 4. Innveiet melkemengde samt tilbake-

Nr.	Fylke.	Innveiet fra egne leverandører kg.			Mottatt
		kumelk.	geitmelk.	fløte.	hølmelk.
1	Østfold	47 474 853	-	-	484 080
2	Akershus og Oslo	52 297 366	-	-	53 876 154
3	Hedmark	35 016 278	160 891	-	1 738 445
4	Opland	40 516 856	2 407 157	-	434 512
5	Buskerud	20 105 343	15 264	-	599 932
6	Vestfold	27 628 145	-	-	10 235
7	Telemark	15 592 810	-	-	564 482
8	Aust-Agder	5 856 153	-	-	-
9	Vest-Agder	8 117 036	18 197	-	1 390
10	Rogaland	45 962 461	153 155	3 000	230 952
11	Hordaland og Bergen	21 074 069	411 407	5 635	9 885 072
12	Sogn og Fjordane	9 907 370	709 283	-	12 529
13	Møre	17 468 539	341 823	3 206	-
14	Sør-Trøndelag	23 523 813	10 500	-	8 217 132
15	Nord-Trøndelag	20 997 498	75 169	-	1 679 803
16	Nordland	6 678 379	142 025	21 630	596 245
17	Troms og Finnmark	6 376 312	428 699	-	72 330
	Riket 1929	403 993 281	4 873 070	33 471	78 403 293
	— 1928	389 423 693	4 002 237	31 248	77 367 344
	— 1927	377 448 087	3 282 318	34 403	73 582 402
	— 1926	365 740 905	2 566 534	15 935	74 720 863
	— 1925	349 396 873	2 431 991	39 876	75 585 592

Tabell 5. Produksjon av

Nr.	Fylke.	Smør.	Schwei- zerost.	Edamer- ost.	Goudaost		Nøkkelost			
					helfet.	halvfet.	helfet.	halvfet.	kvart- fet.	mager.
1	Østfold	174 273	-	1 737	229 976	25 716	28 045	41 311	37 789	79 603
2	Akershus og Oslo	653 334	43 726	2 789	121 786	19 959	-	53 543	27 297	94 308
3	Hedmark	368 544	-	1 329	136 409	32 619	5 758	42 318	46 552	105 424
4	Opland	234 123	55 909	747	121 064	15 890	8 314	82 359	78 646	81 079
5	Buskerud	98 083	44 100	3 348	162 417	2 660	195	31 984	25 961	32 926
6	Vestfold	159 409	13 286	6 481	168 974	-	3 942	72 180	66 486	38 240
7	Telemark	166 803	-	-	27 609	2 074	1 492	27 788	12 626	63 225
8	Aust-Agder	89 172	-	1 866	35 706	576	763	20 273	78 282	17 981
9	Vest-Agder	67 393	-	17 933	85 029	3 780	-	16 852	65 385	28 964
10	Rogaland	481 579	26 375	69 555	543 710	92 144	18 900	235 735	101 087	36 291
11	Hordaland og Bergen	231 166	9 350	1 778	88 517	7 520	-	53 268	24 176	20 738
12	Sogn og Fjordane	282 995	-	14 830	28 029	3 294	560	1 784	570	8 300
13	Møre	301 309	-	44	88 864	96 755	-	163 008	104 342	59 339
14	Sør-Trøndelag	261 955	-	8 638	55 501	221 900	347	4 319	2 527	85 140
15	Nord-Trøndelag	140 648	271 649	31 418	219 191	176 050	4 020	54 723	36 065	35 973
16	Nordland	40 002	-	163	148 779	64 542	-	9 414	2 797	9 400
17	Troms og Finnmark	16 729	-	1 406	174 886	39 896	90	2 430	4 717	44 505
	Riket 1929	3 767 517	464 395	164 062	2 436 447	805 375	72 426	913 289	715 305	841 436
	— 1928	3 298 877	405 061	-	2 700 605	726 506	88 688	1 053 996	779 102	968 043
	— 1927	3 245 901	381 813	-	2 632 728	686 806	62 375	896 520	746 314	1 005 954
	— 1926	3 355 202	462 809	-	2 487 322	601 497	67 606	576 437	725 267	1 196 191
	— 1925	2 667 596	402 350	-	3 033 959	601 108	-	895 705	898 239	843 512

levering av skummetmelk og myse m. v.

fra andre meierier kg.		Tilbakelevert til leverandørene kg.		Foret op på meieriene kg.		Ikke utnyttet myse kg.	Nr.
skummetmelk	fløte.	skummetmelk.	myse.	skummetmelk.	myse.		
10 970	-	4 389 078	2 051 971	21 388	301 000	-	1
2 180 280	1 966 360	5 703 569	739 974	-	-	-	2
639 675	94 022	4 854 480	3 057 465	2 500	3 000	-	3
-	24 802	743 003	775 000	305 000	300 000	2 000	4
242 195	9 896	960 223	785 087	5 000	108 000	60 000	5
-	3 900	2 953 335	712 200	97 540	205 525	2 200	6
9 585	1 820	2 186 560	460 000	-	-	48 350	7
-	-	907 294	328 000	-	-	378 786	8
600	870	215 530	404 550	28 000	257 900	150 000	9
104 000	49 405	5 756 652	2 020 425	214 868	1 201 352	228 000	10
113 700	131 691	622 639	2 179 794	-	43 563	15 000	11
-	-	4 952 186	837 993	200	60 000	50 000	12
-	-	2 813 015	640 850	-	-	1 652 900	13
96 025	90 131	2 582 754	153 800	66 000	540 600	-	14
2 200	6 620	1 577 195	1 107 545	2 957	351 200	208 370	15
-	1 200	352 499	54 428	-	-	240 000	16
-	12 640	47 548	35 000	-	23 078	90 000	17
3 399 230	2 393 357	41 617 560	16 344 082	743 453	3 395 218	3 125 606	
4 263 064	2 204 818	36 908 127	15 338 949	410 699	2 615 583	2 209 705	
4 180 680	1 862 655	37 738 207	17 203 133	488 602	1 965 190	2 765 660	
4 500 562	2 458 757	34 355 472	14 986 444	170 295	1 563 700	1 475 450	
1 641 379	1 317 737	19 298 157	8 036 785	159 786	1 127 545	1 028 130	

smør, ost og mysost i kg.

Pultost.	Gam- melost.	Andre ostsorter.	Kasein.	Geitmysost		Fløtemysost		Mysost.	Prim.	Nr.
				ekte.	blandet.	helfet.	halvfet.			
8 700	-	2 400	-	-	-	4 679	20 883	39 280	77 376	1
228 231	-	-	128 976	-	-	3 480	12 351	30 992	51 634	2
251 129	-	1 800	90 123	9 327	98 532	3 206	38 836	152 828	51 664	3
160 285	-	1 124	1 034 891	21 752	2 183 255	2 552	26 001	96 633	26 689	4
26 628	-	-	801	-	43 849	-	23 081	65 372	36 887	5
66 873	-	-	11 800	-	76	1 500	13 369	134 642	38 739	6
25 432	-	-	15 345	-	-	-	-	12 690	73 956	7
17 802	-	-	-	-	-	-	1 494	53 250	6 136	8
13 175	-	-	-	1 384	21 235	-	17 398	62 832	9 843	9
35 055	5 709	35 256	33 693	13 548	97 993	2 495	101 208	370 842	28 500	10
11 096	161 784	-	13 893	41 140	19 411	375	33 372	71 956	8 106	11
252	47 451	15 550	900	74 563	33 588	480	23 554	8 783	600	12
18 058	-	7 452	18 624	27 784	75 209	16 409	53 047	239 757	12 026	13
2 405	22 241	-	30 091	-	10 868	510	72 685	134 277	14 837	14
150	-	5 170	465	63	64 725	55 077	130 787	325 438	9 923	15
2 162	3 018	5 222	6 511	9 022	26 163	5 221	4 358	137 915	6 577	16
1 590	-	375	33 758	38 106	114 093	5 380	18 081	133 114	1 343	17
869 023	240 203	74 349	1 419 871	236 689	2 788 997	101 364	590 505	2 120 601	454 836	
731 489	241 148	116 891	1 076 291	187 544	2 474 441	98 282	577 117	2 544 895	401 443	
694 568	236 525	76 729	1 393 057	135 255	2 557 256	233 493	481 972	2 552 275	366 985	
765 141	207 596	97 029	822 090	105 399	1 915 668	150 388	354 634	2 562 731	332 089	
700 925	201 878	163 818	679 431	[1 988 610]		190 938	322 821	3 330 880	536 100	

Tabell 6. Salg av melk.

Fylke.	Av meierienes innveiede melkemengde gikk i alt til direkte salg, kg.					Fra bymeieriene solgtes i alt, kg.				Salgets procentiske fordeling ved bymeierier med fullstendige opgaver:		
	hmelk.	skummet-melk.	fløte.	i alt.	pct. av inn-veiet melk.	hmelk.	skummet-melk.	fløte.	i alt.	hel-	skummet-	fløte.
										melk.	melk.	
Østfold	17 647 076	4 748 263	1 159 688	23 555 027	50	4 765 149	2 273 330	595 886	7 634 365	62	30	8
Akershus og Oslo . . .	20 061 846	11 385 460	3 311 091	34 758 397	66	38 715 730	10 601 812	4 296 377	53 613 919	74	19	7
Hedmark	3 966 273	1 007 424	994 848	5 968 545	17	1 470 000	944 000	128 000	2 542 000	-	-	-
Opland	10 122 375	1 822 425	473 093	12 417 893	29	1 200 338	387 547	103 685	1 691 570	71	23	6
Buskerud	10 773 671	2 639 739	487 535	13 900 945	69	763 859	834 855	172 153	1 770 867	40	50	10
Vestfold	7 918 135	3 469 902	792 520	12 180 557	44	5 256 786	2 173 667	526 970	7 957 423	63	29	8
Telemark	6 304 122	2 538 979	587 782	9 430 883	60	5 568 956	2 030 134	530 733	8 129 823	68	25	7
Aust-Agder	1 492 767	818 600	232 800	2 544 167	43	1 222 767	683 600	187 800	2 094 167	50	43	7
Vest-Agder	2 884 124	1 399 799	283 226	4 567 149	56	2 241 087	1 056 000	241 590	3 538 677	71	22	7
Rogaland	15 225 193	5 110 490	1 377 852	21 713 535	47	11 866 085	4 090 011	808 381	16 764 477	71	24	5
Hordaland og Bergen .	9 046 264	3 240 856	711 651	12 998 771	61	9 398 483	3 043 752	748 801	13 191 036	68	22	10
Sogn og Fjordane . . .	728 222	142 060	24 555	894 837	9	168 680	55 233	8 300	232 213	72	24	4
Møre	3 593 654	2 238 632	407 946	6 240 232	35	3 120 593	2 195 147	337 812	5 653 552	48	45	7
Sør-Trøndelag	5 467 590	6 334 741	1 276 096	13 078 427	56	4 236 009	3 904 152	773 016	8 913 177	47	44	9
Nord-Trøndelag	3 591 980	2 017 641	397 531	6 007 152	29	1 003 959	646 015	120 369	1 770 343	57	36	7
Nordland	2 296 988	498 075	135 714	2 930 777	43	1 692 000	265 000	85 375	2 042 375	83	13	4
Troms og Finnmark .	1 474 276	545 039	166 967	2 186 282	32	1 197 226	493 500	145 445	1 836 171	65	27	8
Riket 1929	122 594 556	49 958 125	12 820 895	185 373 576	45	93 887 707	35 677 755	9 810 693	139 376 155	67	26	7
— 1928	118 012 340	51 426 805	11 841 272	181 280 417	47	90 645 316	38 081 786	9 361 811	138 088 913	66	27	7
— 1927	116 336 990	49 152 822	12 337 856	177 827 668	47	90 066 616	37 378 402	9 576 566	137 021 584	64	28	8
— 1926	111 579 590	42 936 681	10 089 658	164 605 929	45	90 874 406	34 774 797	8 876 475	134 525 678	62	30	8
— 1925	112 406 272	39 621 022	8 615 996	160 643 290	46	91 838 708	31 797 210	7 162 571	130 798 489	58	34	8

- Nr. 120. Statistikken over betalingsforholdene 1887—1929. Konkursar, nam osv. (*Faillites, saisies-exécutions, etc.*)
- 121. Norges jernbaner 1928—1929. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 122. Sjømannsforsikringen 1927. Fiskerforsikringen 1927. (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 123. Fagskolestatistikk 1926/27—1928/29. (*Écoles professionnelles.*)
- 124. Alkoholstatistikk 1928—1929. (*Statistique de l'alcool.*)
- 125. Norges telegrafvesen 1928—1929. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 126. Norges postvesen 1929. (*Statistique postale.*)
- 127. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1929—1930. (*Salaires des ouvriers agricoles 1929—1930.*)
- 128. Skolevesenets tilstand 1927—1928. (*Instruction publique.*)
- 129. Industrierarbeiderforsikringen. Ulykkesforsikringen 1927. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 130. Norges kommunale finanser 1927—28. (*Finances des communes.*)
- 131. Norges Brandkasse 1926—1928. (*Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie.*)
- 132. Private aktiebanker 1929. (*Banques privées par actions.*)
- 133. Kriminalstatistikk 1927 og 1928. (*Statistique de la criminalité pour les années 1927 et 1928.*)
- 134. Jordbrukstillingen 20 juni 1929. Første hefte. Husdyrhold. (*Recensement du 20 juin 1929. Bétail.*)
- 135. Norges fiskerier 1928. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 136. Meglingsinstitusjonens virksomhet. Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1929. (*Entremise publique. Conventions collectives et conflits du travail en 1929.*)
- 137. Norges bergverksdrift 1929. (*Mines et usines.*)
- 138. Norges handel 1929. (*Commerce.*)
- 139. Forsikringsselskaper 1929. (*Sociétés d'assurances.*)
- 140. Landbruksareal og husdyrhold 1930. Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1930. Recensement représentatif.*)
- 141. Sykeforsikringen 1929. (*Assurance-maladie.*)

Trykt 1931:

- 142. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1928. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 143. Norges sparebanker 1929. (*Caisses d'épargne.*)
- 144. Civil rettspleie 1928 og 1929. (*Justice civil.*)
- 145. Jordbrukstillingen 20 juni 1929. Annet hefte. Arealet og dets anvendelse m. v. (*Recensement du 20 juin 1929. La superficie et son emploi, etc.*)
- 46. Norges jernbaner 1929—30. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 147. Lønninger 1930. (*Gages et salaires.*)
- 148. Norges skibsfart 1929. (*Navigation.*)
- 149. Norges kommunale finanser 1928—29. (*Finances des communes.*)
- 150. Det civile veterinærvesen 1929. (*Service vétérinaire civil.*)
- 151. Den Norske Statskasses finanser 1913/14—1931/32. (*Finances de l'État.*)
- 152. Meieribruket i Norge i 1929. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1929.*)

- Det Statistiske Centralbyrå har dessuten bl. a. utgitt følgende verker:
- Statistisk Årbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: 49de årgang 1930. Oslo 1930
(*Annuaire statistique de la Norvège.*)
- Statistiske Meddelelser. Senest utkommet: 48de bind 1930. Oslo 1931.
(*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)
- Månedsopgaver over vareomsetningen med utlandet 1930. Attende bind. Oslo 1931.
(*Bulletin mensuel du commerce extérieur en 1930. Dix-huitième année.*)
- Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk m. v. 1828—31 desember 1920.
Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique officielle.*)
- Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926.
(*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Såmtlige verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av «Norges handel», årgangene 1911, 1912, 1913, 1915 og 1921, er Byråets beholdning meget knapp, hvorfor man vilde være takknemlig for å få overlatt eksemplarer av disse årganger.

30 mars 1931.